

สำนักงานอัยการจังหวัดสกลนคร

อัยการ : สำนักงานอัยการจังหวัดสกลนครในอดีต **,**

ดร. เกรียงไกร ปริญญาพล***

อัยการ : ความหมาย : พัฒนาการโดยสังเขป

คำว่า “ อัยการ ” ได้มีปรากฏไว้ในกฎหมายฉะบับซึ่งได้ตราขึ้นไว้เมื่อวันเสาร์ขึ้น ๖ ค่ำ เดือนห้า ปีชวดจุลศักราช ๗๒๐ (ตรงกับพุทธศักราช ๑๙๐๑) มีความหมายว่าเป็นผู้มีหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายฉะบับหรือเป็นผู้รักษากฎหมายฉะบับนั่นเอง ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ระหว่าง จ.ศ. ๑๑๖๖ – ๑๑๖๗ ตรงกับพุทธศักราช ๒๓๔๓ – ๒๓๔๔ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ชำระสะสางกฎหมายเก่าที่ยังคงใช้ได้ ในรัชสมัยนั้นขึ้นเรียกว่า “ กฎหมายตราสามดวง ” จากข้อความในคำพระราชปรารภ ในกฎหมายตราสามดวงนี้มีคำว่า “ อัยการ ” อยู่ด้วย นอกจากนี้คำว่า “ อัยการ ” ยังปรากฏอยู่ในคำพระราชปรารภในกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. ๑๒๗ (ตรงกับพุทธศักราช ๒๔๕๑) และข้อความในลักษณะพระธรรมนูญอีก แต่มีความหมายเพี้ยนไปจากเดิม คือ หมายความถึงพระราชกำหนดกฎหมายที่พระมหากษัตริย์ได้ทรงตราขึ้นไว้เป็นหลักปกครองบ้านเมือง ซึ่งตามนัยแห่งความหมายในประการแรก ก็ยังคงใช้สืบเนื่องต่อมาจนถึงปัจจุบันนี้ กล่าวคือ คำว่า “ อัยการ ” หมายถึงพนักงานฝ่ายหนึ่งผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับกฎหมายและมีหน้าที่เป็นทนายของแผ่นดิน เรียกว่า

* ข้อมูลมีจำกัดเท่าที่สามารถสอบค้นได้ในท้องถิ่น

** เคยพิมพ์ครั้งแรกในหนังสือที่ระลึกพิธีเปิดสำนักงานอัยการจังหวัดสกลนคร ๑๔ ธันวาคม ๒๕๓๘

*** ผู้ทรงคุณวุฒิประจำสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

“ พนักงานอัยการ ”^๑

เดิมที่เดียวการดำเนินคดีอาญาในประเทศไทย มิได้มีพนักงานอัยการดังเช่นทุกวันนี้ การฟ้องความอาญาเป็นหน้าที่ของราษฎรจะต้องฟ้องเอง ทั้งศาลที่ชำระคดีก็แยกย้ายกันอยู่ตาม กรม กระทรวงต่าง ๆ ดังนั้น ในปี ร.ศ. ๑๑๐ (พ.ศ. ๒๔๓๔) พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกระทรวงยุติธรรมโดยรวมศาลของกรม กระทรวงต่าง ๆ ที่กระจายกันอยู่มาไว้แห่งเดียวกัน แต่ก็ยังมีได้มีเจ้าพนักงานเป็นผู้ดำเนินคดีอาญาในนามของแผ่นดิน จน ร.ศ. ๑๑๑ (พ.ศ. ๒๔๓๕) จึงได้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลโปริสภาขึ้น^๒ และให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นเจ้าพนักงานผู้ฟ้องในนามของแผ่นดินต่อศาลโปริสภาในคดีที่ฟ้องร้องกันด้วยเรื่องเล็กน้อย แต่ถ้าเป็นคดีมีข้อหากรรจ์ก็ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการฟ้องต่อศาลสูง และพนักงานอัยการที่จัดให้มีขึ้นนั้นยังเป็นเจ้าหน้าที่ในกองกลางกระทรวงยุติธรรมโดยมิได้แยกและยกฐานะออกเป็นสถาบันต่างหาก จนเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ร.ศ. ๑๑๒ จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งกรมอัยการขึ้นในกระทรวงยุติธรรม

อำนาจหน้าที่ของกรมอัยการ เมื่อแรกตั้งมีขอบเขตอยู่แต่ในกรุงเทพมหานครเท่านั้น ส่วนในหัวเมืองนั้นพระธรรมมุนยศาลหัวเมือง ร.ศ. ๑๑๔ (พ.ศ. ๒๔๓๘) บัญญัติว่า ข้าหลวงเทศาภิบาลเมื่อได้รับอนุญาตจากกระทรวงยุติธรรมแล้ว มีอำนาจตั้งพนักงานอัยการไว้สำหรับเป็นทนายแผ่นดินฟ้องคดีมีโทษหลวง และในท้องที่ศาลใดไม่มีพนักงาน

^๑ กรมอัยการ (รวบรวม) “ ประวัติกรมอัยการ ” พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ หลวงอรรถปริชาชูปการ ณ เมรุหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส กรุงเทพมหานคร ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๓ หน้า ๑๓

^๒ เทียบได้กับศาลแขวงในปัจจุบัน

อัยการ หรือพนักงานอัยการไม่มาศาล ผู้พิพากษาจะสั่งให้กรรมการแขวง^๓ ในท้องถื่นนั้นว่า ความเฉพาะเรื่องก็ได้

ร.ศ. ๑๑๖ (พ.ศ. ๒๔๔๐) จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยตราข้อบังคับลักษณะปกครองหัวเมือง มีการตั้งอัยการหัวเมืองขึ้นทุกหัวเมืองและทุกมณฑล เรียกว่า “ยกกระบัตร์” มีตำแหน่งผู้ช่วย เรียกว่า “แพ่ง”^๔

ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๕๑ มีพระบรมราชโองการให้ใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรม ร.ศ. ๑๒๗ กำหนดอำนาจหน้าที่ของอัยการทั้งในหัวเมืองและในกรุงเทพฯ รวมไว้เป็นแห่งเดียวระหว่างนั้นคดีอาญาที่เกิดในกรุงเทพฯ ดำรวจจนครบกาลเป็นผู้ฟ้องต่อศาลปริสภา แต่ถ้าคดีนั้นเกินอำนาจศาลปริสภาจะพิจารณาพิพากษาคดี พนักงานอัยการในกรมอัยการจะเป็นผู้ฟ้องต่อศาลอาญา นอกจากนี้ยังมีอัยการดำเนินคดีเกี่ยวกับสรรพากร สุรา และฝิ่นแยกออกไปต่างหาก จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๔๕๘ จึงได้มีประกาศรวมพนักงานอัยการทั้งในหัวเมืองและกรุงเทพฯ และกรมต่างๆ เข้ามาสังกัดอยู่ในกรมอัยการเดียว โดยให้สังกัดอยู่ในกระทรวงยุติธรรม และพ.ศ. ๒๔๖๕ ได้ประกาศโอนกรมอัยการจากกระทรวงยุติธรรมมาอยู่ในกระทรวงมหาดไทย^๕ ต่อมาเมื่อประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ ๔๗ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๔ ให้เปลี่ยนชื่อกรมอัยการเป็น “สำนักงานอัยการสูงสุด” กำหนดเป็นส่วนราชการที่ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวงใด และนับตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๓๔ ให้อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ แม้ปัจจุบันจะมีพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๓๔ ยกเลิกประกาศคณะรักษา

^๓ หัวหน้าส่วนราชการในจังหวัด

^๔ ปัจจุบันคือตำแหน่งอัยการจังหวัดผู้ช่วย สมัยนั้น “แพ่ง” สามารถรักษาการอัยการเมืองได้ด้วย

^๕ กรมอัยการ (รวบรวม) “ ความรู้เกี่ยวกับงานอัยการ ” พิมพ์แจกในงานพระกฐินพระราชทาน

ความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ ๔๗ แต่ก็ยังคงให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง โดยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาทั้งปวง ดำเนินคดีแพ่ง ให้คำปรึกษาด้านกฎหมายแก่รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ และให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย อยู่ในความบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๓ และ ๓๔

อัยการ : สำนักงานอัยการจังหวัดสกลนคร

๑. สำนักงานอัยการในสมัยแรก

สำนักงานอัยการในสมัยเริ่มแรกนั้น ไม่ปรากฏหลักฐานในส่วนของรูปแบบที่ทำการและสถานที่ตั้ง แต่ในสมัยแรกที่ศาลากลางจังหวัด^๖ ยังไม่มีการก่อสร้าง^๗ การทำงานของกรมการเมืองจะใช้บริเวณจวนเจ้าเมืองหรือผู้ว่าราชการเมือง^๘ จวนจะตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับลานโพธิ์ (ใกล้เคียงคลินิกหมอบุญลือในปัจจุบัน) ถนนใจผาสุก เขตเทศบาลนครสกลนคร ยกกระท่อหรืออัยการเมืองก็จะใช้ศาลาในบริเวณจวนเจ้าเมืองหรือผู้ว่าราชการเมืองเป็นสถานที่ทำงานร่วมกับกรมการเมืองฝ่ายต่างๆ

^๖ ก่อน พ.ศ. ๒๔๔๑ ยังไม่มีการสร้างศาลากลางจังหวัด กรมการเมืองและส่วนราชการฝ่ายต่างๆ จะไปทำงานรวมกันที่ศาลาซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณจวนเจ้าเมืองหรือผู้ว่าราชการเมือง เรียกว่า “ ศาลากลาง ” คำว่าศาลากลางจังหวัด จึงน่าจะมาจากคำว่า ศาลากลางในจวนเจ้าเมืองนั่นเอง

^๗ ร.ศ. ๑๑๗ (๒๔๔๑) โปรดเกล้าฯ ให้มีบังคับลักษณะการปกครองหัวเมือง ระบบการปกครองได้เปลี่ยนจากเจ้าเมืองเป็นผู้ว่าราชการเมือง โดยมีข้าหลวงกระทรวงมหาดไทยมาบริหารราชการร่วมกัน หลังจาก พ.ศ. ๒๔๔๑ หัวเมืองต่างๆ จะเริ่มทยอยทำการสร้างศาลากลาง ซึ่งเรียกว่าศาลากลางเมือง จนกระทั่งมีประกาศของกระทรวงมหาดไทยลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๔๕๙ ให้เปลี่ยนคำว่าเมืองเป็นจังหวัดทั่วทั้งพระราชอาณาจักร และนับจากนั้นเป็นต้นมาจึงเรียกว่าศาลากลางจังหวัดจนถึงปัจจุบัน

^๘ อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ อามาศย์โท พระยาประจันตประเทศธานี (โง้นคำ พรหมสาขา) สกลนคร เมื่อปีกุน พ.ศ. ๒๔๖๖ หน้า ง.

๒. สำนักงานอัยการในสมัยที่สอง

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๔ ได้มีการสร้างศาลากลางจังหวัดขึ้นเป็นหลังแรก ขนาดความกว้าง ๕ วา ยาว ๒๔ วา มี ๑๖ ห้อง พื้น ๒ ชั้น ๓ มุข พื้นฝาทำด้วยกระดาน หลังคามุงกระเบื้องไม้^๙ นายประพันธ์ จันทะ^{๑๐} เคยติดตามเป็นเสมียนรับใช้รองอำมาตย์เอก พระอนุบาลสกลเขตต์ (เมฆ พรหมสาขา ณ สกลนคร) กรมการเมืองสกลนคร^{๑๑} ไปประชุมที่ศาลากลางจังหวัด ขณะนั้นตนเองอายุได้ ๑๒ ปี ได้เล่าถึงสภาพของสำนักงานอัยการจังหวัดในสมัยนั้นว่า ศาลากลางจังหวัดตั้งอยู่ภายในบริเวณสนามมิ่งเมือง^{๑๒} มีลักษณะเป็นอาคาร ยาว ๒ ชั้น มีมุขยื่น สร้างด้วยเครื่องไม้ทั้งหลัง หลังคามุงด้วยกระเบื้องไม้ มีบันไดใช้สำหรับขึ้นและลงด้านหน้าเพียงแถวเดียว ตัวอาคารตั้งหันหน้าไปทางทิศตะวันออก^{๑๓} สำนักงานอัยการจะตั้งอยู่ภายในตัวอาคารด้านขวาสุด มีประตูใช้สำหรับเป็นทางเข้าออก ๒ ด้าน เหนือประตูมีป้ายกระดานไม้ติดไว้มีข้อความว่า “ ห้องอัยการ ” เข้าใจว่าคงจะใช้เป็นสถานที่ทำการมาพร้อมกับศาลากลางหลังนี้

จำนวนอัยการและแพ่งนั้น มียกกระบัตร ๑ คน แพ่ง ๑ คน^{๑๔} เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๔

^๙ พระบริบาลศุภกิจ (คำสาย ศิริจันทร์) “ พงศาวดารเมืองสกลนคร ” อัดสำเนา , พ.ศ. ๒๔๙๓ หน้า ๒๐

^{๑๐} สัมภาษณ์ ประพันธ์ จันทะ ข้าราชการบำนาญ อายุ ๙๑ ปี บ้านเลขที่ ๖๐๑ ก. ถ.กำจัดภัย ต. ชาติชุม จ.สกลนคร ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๓๘

^{๑๑} ขุนศรีนครานุรักษ์ “ ตำนานเมืองสกลนคร ” พิมพ์เป็นที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพรองอำมาตย์เอก พระอนุบาลสกลเขตต์ (เมฆ พรหมสาขา) สกลนคร เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๗ หน้า ๑

^{๑๒} เดิมเรียกว่า “ สนามศาลากลาง ”

^{๑๓} ด้านสถานีตำรวจภูธรเมืองสกลนคร

^{๑๔} กระทรวงมหาดไทย “ ทำเนียบข้าราชการกระทรวงมหาดไทยและหัวเมือง ” (พ.ศ. ๒๔๖๗ - ๒๔๖๙) หน้า ๒๐๖ , ๒๑๒ - ๒๑๓, ๒๑๔ - ๒๑๕

ได้มีการสร้างบ้านพักของยกกระบัตร ๑ หลัง ลักษณะเป็นบ้านชั้นเดียว ๔ ห้อง กว้าง ๓ วา ยาว ๕ วา พื้นฝาผนังกระดาน มีมุขหน้าเวียงข้างท้าย เรือนครัว ๑ หลัง ๓ ห้อง มีรั้วรอบ และสร้างบ้านพักแพ่ง ๑ หลัง ลักษณะเป็นบ้านชั้นเดียว ๓ ห้อง ยาว ๔ วา ๒ ศอก มีมุข หน้า พื้นฝาผนังกระดาน เรือนครัว ๑ หลัง มีรั้วรอบ ^{๑๕} บ้านทั้ง ๒ หลังตั้งอยู่ข้างเรือนจำ จังหวัดสกลนครทางด้านทิศตะวันออก ^{๑๖} ส่วนอัตราเสมียนธุรการไม่ปรากฏหลักฐาน

๓. สำนักงานอัยการในสมัยที่สาม

ต่อมาศาลากลางจังหวัดหลังแรกเก่าและทรุดโทรมลงมาก ทางราชการได้รื้อ และสร้างศาลากลางจังหวัดหลังใหม่ขึ้นในบริเวณเดียวกัน เมื่อสร้างเสร็จแล้วส่วนราชการ ต่างๆ รวมทั้งสำนักงานอัยการจังหวัดจึงได้ย้ายที่ทำการมาอยู่ในศาลากลางจังหวัดหลังใหม่ นี้ นายไข่ จันทรรัตน์ ^{๑๗} เคยรับราชการประจำแผนกอัยการจังหวัดสกลนคร (ช่วง พ.ศ. ๒๔๗๕ - ๒๕๑๒) ได้เล่าถึงสภาพของสำนักงานอัยการในสมัยนั้นว่า ศาลากลางจังหวัด สร้างเสร็จก่อนตนเองเข้ารับราชการประมาณ ๑ - ๒ ปี ^{๑๘} มีลักษณะเป็นอาคารเรือนยาวชั้น เดียว ใต้ถุนสูง มีหน้ามุขยื่น หลังคามุงสังกะสี มีบันไดสำหรับใช้ขึ้นลงด้านหน้า ๒ แถว ตัว อาคารสร้างด้วยไม้ทั้งหลัง ตั้งหันหน้าไปทางทิศเหนือ ^{๑๙} สำนักงานอัยการตั้งอยู่ภายในตัว อาคารตรงกับบันไดทางขึ้นแถวขวา ลักษณะเป็นห้องโถงมีขนาดกว้างประมาณ ๗ เมตร ยาว ประมาณ ๑๐ เมตร เพดานตีด้วยไม้ มีประตูด้านหน้าที่ใช้สำหรับเข้าออก ๒ ด้าน เหนือ

^{๑๕} พระยาประจันตประเทศธานี (โง้นคำ พรหมสาขา ณ สกลนคร) “ ตำนานพงศาวดารเมือง สกลนคร ” อัดสำเนา หน้า ๓๕

^{๑๖} ตรงข้ามโรงเรียนอนุบาลสกลนคร

^{๑๗} สัมภาษณ์ ไข่ จันทรรัตน์ ข้าราชการบำนาญ อายุ ๘๗ ปี บ้านเลขที่ ๑๒๖๐ ถ.เจริญเมือง ต. ชาติชุม อ.เมือง จ.สกลนคร ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๓๘

^{๑๘} ประมาณ พ.ศ. ๒๔๗๓ - ๒๔๗๔

^{๑๙} ด้านโรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล

ประตุมิป้ายกระดานไม้ติดไว้มีข้อความว่า “อัยการจังหวัด” ส่วนในสุดของห้องมีฝาผนังเป็นห้องเล็กให้อัยการจังหวัดและแพ่งใช้เป็นที่ทำงานโดยมีบังตาเป็นตัวกัน โตะทำงานอัยการจังหวัดตั้งหันหน้าไปทางทิศตะวันตก ส่วนโตะทำงานของแพ่งตั้งหันหน้าไปทางทิศตะวันออก บริเวณด้านหน้าเป็นที่สำหรับเสมียนธุรการและนักการใช้ทำงาน รวมทั้งใช้เป็นบริเวณที่เก็บเอกสารต่างๆ ในสมัยนั้นสำนักงานยังไม่มีไฟฟ้าใช้ และไม่มีเสมียนธุรการหรือนักการเฝ้าเวรในช่วงเวลากลางคืนแต่อย่างใด

๓.๑ งานเอกสารและคดีความ

เอกสารและแบบพิมพ์ต่างๆได้รับการส่งมาจากกรมอัยการ มีเครื่องพิมพ์ใช้เพียง ๑ เครื่อง ต่อมาราว พ.ศ. ๒๔๗๙ ได้รับมอบเครื่องพิมพ์ดีดจากกรมอัยการเพิ่มอีก ๑ เครื่องโดยสำนักงานมิได้ร้องขอ ^{๒๐} ส่วนเอกสารและสำนวนคดีความเก็บไว้ในตู้ฝาไม้และฝาประจก จำนวน ๓ - ๔ หลัง

ปากกาที่ใช้สำหรับขีดเขียนสำนวนความจะเป็นปากกาคอแร้งซึ่งทางกรมอัยการจัดส่งมาให้ มีหลายขนาดหรือหลายเบอร์ เวลาใช้จะต้องจุ่มน้ำหมึกเป็นระยะ โดยแยกเป็นใช้สำหรับขีดเส้นคั่นหนังสือให้เป็นบรรทัดบ้าง หากใช้เขียนหรือลงลายมือชื่อนั้นจะเป็นเบอร์ ๔ - ๕ และการใช้แต่ละครั้งจะต้องจุ่มน้ำหมึกเป็นระยะ น้ำหมึกจะถูกส่งมาเป็นขวดใหญ่ ขนาดของขวดจะมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๖ นิ้ว สูงประมาณ ๑ ศอก โดยจะเทแบ่งใส่ขวดเล็กเพื่อนำมาใช้ตามวิธีการดังกล่าว

คดีความอาญามีจำนวนไม่มาก ส่วนมากจะเป็นคดีเกี่ยวกับการพนัน (ไฟ - โบก - เปี้ย) สุรา ผิ่น และฆ่าสัตว์โดยมิได้รับอนุญาต ส่วนคดีอุกฉกรรจ์จะมีปีละประมาณ ๒ - ๓ เรื่อง คดีอาญาเหล่านี้ส่วนมากผู้ต้องหาจะให้การรับสารภาพไม่ขอต่อสู้

^{๒๐} ส่งทางรถไฟมาลงที่จังหวัดอุตรธานี และจากจังหวัดอุตรธานีมาถึงจังหวัดสกลนครโดยทางรถยนต์

คดี คดีแพ่งมีน้อยมาก บางปีไม่มีเลย เสมียนตุรกรและนักการจะเป็นคนในท้องถิ่นมีประมาณ ๕ คน ^{๒๑}

๓.๒ อัยการและแพ่ง : บ้านพัก

ในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ มีอัยการจังหวัด ๑ คน แพ่ง ๑ คน ภายหลังได้มีตำแหน่งแพ่งเพิ่มอีก ๑ คน สมัยนั้นยังไม่มีรถประจำตำแหน่งอัยการจังหวัดหรือรถประจำส่วนราชการ อัยการจังหวัดบางท่านจึงซื้อรถจักรยานสองล้อมาใช้ แต่ได้มีการนำรถยนต์เก๋งยี่ห้อมอติส สีฟ้า จากกรุงเทพฯ มาใช้เป็นส่วนตัวในสมัยนายมาตย์ เจริญวัลย์ ^{๒๒}

สำหรับบ้านพักของอัยการจังหวัดและแพ่ง มีจำนวน ๒ หลัง ^{๒๓} อุปกรณ์ประจำบ้านพัก อาทิ ตู้ โต๊ะ เก้าอี้ และเตียงนั้น ทางราชการยังไม่มีให้ ส่วนแพ่งอีก ๑ คน ได้เช่าบ้านพักจากราษฎร อัยการจังหวัดและแพ่งคนใดหากมีครอบครัวจะนำภรรยาและบุตรมาพักรวมอยู่ด้วย ^{๒๔}

๔. สำนักงานอัยการจังหวัดในสมัยที่สี่

สำนักงานอัยการจังหวัดตั้งอยู่ภายในอาคารศาลากลางจังหวัดหลังที่สองตลอดมา จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ทางราชการได้ย้ายศูนย์ราชการมาอยู่บริเวณดงบก ^{๒๕} และได้สร้างศาลากลางจังหวัดหลังใหม่ ^{๒๖} จึงได้ย้ายสำนักงานอัยการไปอยู่ภายในตัวอาคารศาลากลางจังหวัด สำนักงานได้ว่าจ้างรถยนต์ของเอกชนชนพิสดุครุภัณฑ์

^{๒๑} อ่างแก้ว , เชียงธรรมที่ ๑๗

^{๒๒} อัยการจังหวัดช่วง พ.ศ. ๒๕๐๔ – ๒๕๐๗

^{๒๓} อ่างแก้ว , เชียงธรรมที่ ๑๕

^{๒๔} เข้าใจว่าเนื่องจากสมัยนั้นการคมนาคมยังไม่สะดวก หากกลับไปเยี่ยมครอบครัวจะเป็นการลำบากมาก

^{๒๕} บริเวณศูนย์ราชการในปัจจุบัน

^{๒๖} ศาลากลางจังหวัดหลังเก่าตรงข้ามจวนผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งตั้งอยู่ด้านหลังของศาลากลางจังหวัดหลังปัจจุบัน

ต่าง ๆ ใช้เวลาในการขนย้าย ๒ วัน ^{๒๗} สำนักงานจะตั้งอยู่ชั้นล่างห้องแรกทางปีกขวาของแนวตัวอาคาร มีขนาดความกว้างประมาณ ๕ เมตร ยาวประมาณ ๑๗ เมตร ริมห้องทางด้านทิศเหนือใช้ไฟไม่กันเป็นห้อง และมีประตูกระจกสำหรับใช้เป็นี่ทำงานของพนักงานอัยการ โดยมีขนาดความยาวประมาณ ๗ เมตร ภายในห้องติดตั้งเครื่องปรับอากาศ ^{๒๘} โถ๊ะอัยการจังหวัดตั้งหันหน้าไปทางประตูทางออกด้านทิศใต้ ส่วนด้านทิศตะวันออกตั้งโถ๊ะหมู่บูชาโดยมีพระพุทธรูป ภ.ป.ร. ชนิดโลหะ สีดำ ขนาดหน้าตัก ๕ นิ้ว สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๘ เป็นองค์ประธาน ส่วนบริเวณที่เหลือภายนอกห้องทำงานของพนักงานอัยการนั้น จะใช้เป็นี่ทำงานของเจ้าหน้าที่ธุรการและนักการ รวมตลอดทั้งเก็บสำนวนคดีความและหนังสือกฎหมายต่าง ๆ

บ้านพักอัยการจังหวัด รองอัยการจังหวัด และอัยการจังหวัดผู้ช่วย ตั้งอยู่บริเวณด้านหลังและด้านขวาทางทิศใต้ของสำนักงานอัยการจังหวัดสกลนครหลังปัจจุบัน ^{๒๙}

รายนามยกบัตรเมือง / อัยการจังหวัดสกลนคร

พระบุรีบริรักษ์ (คลี่) ^{๓๐}	๒๔๓๗ - ๒๔๔๐
พระอนุบาลสกลเขตร์ (เมฆ) ^{๓๑}	๒๔๔๐ - ๒๔๔๕
พระสกลกิจวิจารณ์ (ฟอง) ^{๓๒}	๒๔๔๕ - ๒๔๔๙
ขุนพินิจคดีราษฎร์ ^{๓๓}	๒๔๔๙ - ๒๔๕๐
หลวงศุภกรพนมกิจ (กระจ่าง)	๒๔๕๐ - ๒๔๕๒

^{๒๗} อ่างแก้ว , เชียงธรรมที่ ๑๗

^{๒๘} ระยะแรกยังไม่มีเครื่องอำนวยความสะดวก ต่อมาจึงได้เริ่มมีการติดตั้งพัดลม และเปลี่ยนเป็นเครื่องปรับอากาศในภายหลัง

^{๒๙} ยังใช้พักอาศัยอยู่ในปัจจุบันนี้

^{๓๐} อ่างแก้ว , เชียงธรรมที่ ๙

^{๓๑} อ่างแก้ว , เชียงธรรมที่ ๙

^{๓๒} อ่างแล้ว , เขิงอรรถที่ ๙

^{๓๓} อ่างแล้ว , เขิงอรรถที่ ๙

ขุนผลาญณรงค์ (ทั้ย ศาสตราศรัย) ^{๓๔}	๒๔๕๒ - ๒๔๕๖
ขุนชั้นพลวรสัททิกกร (บั้วรส)	๒๔๕๖ - ๒๔๕๗
หลวงเพ็ชรสังคราม (เห้)	๒๔๕๗ - ๒๔๕๘
หลวงประจิตรัฐกรกรม (ตุ้ ปาณิกบุตร)	๒๔๕๘ - ๒๔๖๓
หลวงประเชินคดี (เป้า ปรัชญา)	๒๔๖๓ - ๒๔๖๘
ขุนอนุสรกรณีย์ (ทะ พรหมประกายหรือ ณ นครพนม)	๒๔๖๘ - ๒๔๗๓
นายถม วุฒิวัย	๒๔๗๓ - ๒๔๗๙
นายวิชัย วานิช	๒๔๗๙ - ๒๔๘๒
นายเจริญ ปันยารชุน	๒๔๘๒ - ๒๔๘๗
นายประสาร ศักดิ์ณรงค์	๒๔๘๗ - ๒๔๙๐
นายจิตติ สังข์พิชัย	๒๔๙๐ - ๒๔๙๕
นายอิสระ หงส์เทศ	๒๔๙๖ - ๒๕๐๐
นายสนัด บัณทิต	๒๕๐๐ - ๒๕๐๔
นายมาตย์ เจริญวัลย์	๒๕๐๔ - ๒๕๐๗
นายโชติ นาดเสวี	๒๕๐๗ - ๒๕๑๒
นายสิทธิ์ ไทยเที่ยง	๒๕๑๒ - ๒๕๑๔
ร.ต.อ. ปราโมทย์ สุทธิธารณฤภัย	๒๕๑๙ - ๒๕๒๑
นายบดินทร์ เขียมสมบัติ	๒๕๒๑ - ๒๕๒๓
นายสัลวิทย์ นามโคตร	๒๕๒๔ - ๒๕๒๖
ร.ต.ท. เกரியงศักดิ์ เห็นสุข	๒๕๒๖ - ๒๕๒๗
นายสมเกียรติ เหล่าพูลสุข	๒๕๒๗ - ๒๕๒๙

^{๓๔} อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ ขุนผลาญณรงค์ (ทั้ย ศาสตราศรัย) สุสานวัดโพนแก้ว อ.
หนองบึก จ.นครพนม ๒๑ พฤศจิกายน หน้า ๑

นายสุเมธ ชัยช่วงโชค	๒๕๓๐ - ๒๕๓๑
นายไชยรงค์ เป็รื่องเวทย์	๒๕๓๑ - ๒๕๓๓
นายวันชัย รุจนวงศ์	๒๕๓๓ - ๒๕๓๔
นายวรวิทย์ กังศศิเทียม	๒๕๓๔ - ๒๕๓๖
นายพิทักษ์ ฉันทประยูร	๒๕๓๕ - ๒๕๓๗
นายศิษฐา วงศ์สุเมธ	๒๕๓๘ - ๒๕๓๘
นายชยาวุธ ศิริยุทธวัฒนา	๒๕๓๘ - ๒๕๓๘
นายอัษฎางค์ เขียวธาดา	๒๕๓๘ - ๒๕๔๑
นายสุทธิ สันสรรค่อนันต์	๒๕๔๑ - ๒๕๔๒
นายวิศิษฐ์ ตรังคสัญญชัย	๒๕๔๒ - ๒๕๔๓
นายสุริยะ แบ่งส่วน	๒๕๔๓ - ๒๕๔๔
นายไพโรจน์ คงฤทธิ์	๒๕๔๔ - ๒๕๔๕
นายชวลิต สุวรรณภูชัย	๒๕๔๕ - ๒๕๔๖
นายวิเชียร ปริสุทธิวุฒิพร	๒๕๔๖ - ๒๕๔๘
นายสุรพล เต็มประทีป	๒๕๔๘ - ๒๕๔๙
นายภีรัตน์ ควรสนธิ	๒๕๔๙ - ๒๕๕๐
นายทินกร วิเศษสุข	๒๕๕๐ - ๒๕๕๑
นายพิพากษา ชุมแวงวาปี	๒๕๕๑ - ๒๕๕๒
นายอรุณ เคยสนิท	๒๕๕๒ - ๒๕๕๓
นายนิพันธ์ จันโททัย	๒๕๕๓ - ๒๕๕๔
นายเอกคม ดีวงชะเอม	๒๕๕๔ - ๒๕๕๕

(๑๒)

นายวรวิทย์ เหนี่ยวผิ้ง

๒๕๕๕ - ๒๕๕๗

นายนิพนธ์ ทิพย์ไกรสร

๒๕๕๗ - ๒๕๕๘

นายพงษ์เทพ แซ่ลิว

๒๕๕๘ - ปัจจุบัน

(ขอได้รับความขอบคุณและปรารภนาดีจาก www.kkppn.com)